

НАУКОВИЙ ВІСНИК

**НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ**

279

Серія «Педагогіка, психологія, філософія»

Київ – 2018

ISSN (online) 2413-5321

Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія «Педагогіка, психологія, філософія» / Редкол.: С. М. Ніколаєнко (відп. ред) та ін. К.: Міленіум. 2018. Вип. 279. 347 с.

Рекомендовано до друку на засіданні вченої ради НУБіП України, протокол № 7 від 28 лютого 2018 р.

У збірнику вміщено статті науковців, викладачів, докторантів і аспірантів з актуальних питань педагогіки та психології.

Collection of scientific papers contains articles of scholars, professors, doctoral students and post-graduates on actual problems of pedagogy and psychology.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Ніколаєнко С. М., член-кореспондент НАПН України, д-р пед. наук, проф. (відп. редактор); **Ібатуллін І. І.**, акад. НААН України, д-р с.-г. наук, проф. (заст. відп. редактора); **Шинкарук В. Д.**, д-р філол. наук, проф. (заст. відп. редактора); **Кирилюк В. І.**, канд. с.-г. наук, пр. наук співроб. (відп. секретар); **Сопівник І. В.**, д-р пед. наук, доц. (заст. відп. секретаря); **Амеліна С.М.**, д-р пед. наук, проф.; **Васюк О.В.**, д-р пед. наук, доц.; **Вікторова Л.В.**, д-р пед. наук, доц.; **Воронович Ванда**, д-р габілітований, проф. (за згодою) (Польща, Поморська академія); **Гошовський Я. О.**, д-р псих. наук, проф. (за згодою); **Журавська Н. С.**, д-р пед. наук, проф.; **Карпуніна А. М.**, д-р псих. наук, проф. (за згодою); **Ковальчук В. І.**, д-р пед. наук, проф.; **Кокун О. М.**, д-р псих. наук, проф. (за згодою); **Костриця Н. М.**, д-р пед. наук, проф.; **Кручек В.А.**, д-р пед. наук, доц.; **Куїк-Калиновська Адела**, д-р габілітований, проф. (за згодою) (Польща, Поморська академія); **Пригодій М. А.**, д-р пед. наук, проф.; **Рум'янцева І. М.**, д-р псих. наук, проф. (за згодою); **Сергієнкова О. П.**, д-р псих. наук, проф. (за згодою); **Сопівник Р. В.**, д-р пед. наук, доц.; **Тверезовська Н. Т.**, д-р пед. наук, проф.; **Храска М.**, д-р тех. наук, проф. (за згодою); **Шамне А. В.**, д-р псих. наук, доц.; **Шмаргун В. М.**, д-р псих. наук, проф.

Наукові рецензенти:

Шевченко Г. П., д-р пед. наук, член-кор. НАПН України (Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля)

Данилюк І. В., д-р псих. наук, професор (Київський національний університет імені Тараса Шевченка)

Збірник наукових праць «Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія «Педагогіка, психологія, філософія» включено до переліку наукових фахових видань з педагогічних наук (Наказ МОН України від 12.05.2015 № 528).

Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія «Педагогіка, психологія, філософія» зареєстрований в таких міжнародних інформаційних та наукометричних базах: Index Copernicus; PИHЦ; Academic Resource Index; ResearchBib; BASE; Polska Bibliografia Naukowa; Google Scholar; Jifactor.

Адреса редколегії: 03041, м. Київ, вул. Героїв Оборони, 15, навч. корпус.№ 3, ауд. 7, тел.: (044) 527-80-73

Засновник

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації КВ № 17091 – 5861Р від 28.09.2010 р.

Статті подано в авторській редакції. Автори статей відповідають за достовірність викладеного матеріалу, за правильне цитування джерел, посилання на них та інших відомостей. Передруковувати опубліковані в збірнику матеріали дозволяється тільки за згодою авторів.

© Національний університет біоресурсів і природокористування України, 2018

ЗМІСТ

АНАЛІЗ ДЕРЖАВНОГО СТАНДАРТУ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ І ПРОГРАМ З ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В.А. Балакірєва	9
СУЧАСНА КОНЦЕПЦІЯ ВИКОРИСТАННЯ ВІДКРИТОГО ДИСТАНЦІЙНОГО КУРСУ В УМОВАХ МАСОВОСТІ ОСВІТИ І.В. Бацуровська	15
ФОРМУВАННЯ У СТУДЕНТІВ КУЛЬТУРИ ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ ЗАСОБАМИ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ О.А. Біда, І.І. Орос, С. Куніковський	22
ЗАРУБІЖНІ КОНЦЕПЦІЇ В КОНТЕКСТІ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ КАР'ЄРИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ Л.А. Богуш	27
МЕТОДИКА ДІАГНОСТИКИ ВИХОВАНOSTІ АДАПТИВНОГО СТИЛЮ ЛІДЕРСТВА СТУДЕНТІВ УЧИЛИЩ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ О.В. Бортнікова	33
СТРУКТУРНА МОДЕЛЬ ІНТЕГРОВАНОГО ТА ПОЕТАПНО-ДІЯЛЬНІСНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА У ДОСЛІДНИЦЬКІЙ ПІДГОТОВЦІ ІНЖЕНЕРІВ АГРАРНОГО ПРОФІЛЮ І.М. Буцик	40
ЛЮДИНА І СОЦІУМ: ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ІЗ ЛЮДЬМИ З ІНВАЛІДНІСТЮ І.І. Вакулик	49
МИСТЕЦТВО ЯК ЗАСІБ ВИХОВАННЯ МОРАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ Н.А. Баривода	53
ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ТРЕНЕРІВ-ВИКЛАДАЧІВ З ВЕСЛУВАННЯ АКАДЕМІЧНОГО ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У РІЗНИХ ВНЗ УКРАЇНИ А.М. Димова, К.В. Димов, А.В. Димов	60
СТВОРЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ДЛЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТАРШОКЛАСНИКІВ У ПОЗАУРОЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ В. Дячук	68
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ЗАСОБІВ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ОСНОВІ АДХОКРАТИЧНОГО ТА ЕМПАУЕРМЕНТНОГО ПІДХОДІВ О.В. Ключко	74
ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРОФІЛАКТИКИ ІГРОВОЇ КОМП'ЮТЕРНОЇ ЗАЛЕЖНОСТІ ПІДЛІТКІВ Т.І. Ковальчук, О.О. Касаткіна	84
КОМПОНЕНТИ, КРИТЕРІЇ ТА ПОКАЗНИКИ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ А.О. Козут	90
МОДЕРНІЗАЦІЯ ПІДГОТОВКИ ІНЖЕНЕРІВ-МЕХАНІКІВ В АГРАРНОМУ ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ: СИСТЕМНИЙ ПІДХІД О.Б. Кошук	95
ЗМІСТОВІ ЗАСАДИ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ ІНШОМОВНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ М. Кривич, С. Загорулько	103
ВИБІР ПРОФЕСІЇ «СОЦІАЛЬНИЙ ПРАЦІВНИК»: МОТИВАЦІЙНИЙ АСПЕКТ С.О. Кубицький	111
ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА Н.Р. Кубриш, Л.І. Олешко	118
СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ПРОФЕСІЙНОЮ КАР'ЄРОЮ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ О.В. Кучай, Т.П. Кучай	123

ВПРОВАДЖЕННЯ ОЛІМПІЙСЬКОГО РУХУ У ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ В ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОМУ СЕРЕДОВИЩІ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ О.О. Момот	126
ЯКІСТЬ ОСВІТИ: СТРАТЕГІЯ ПІДВИЩЕННЯ В КОНТЕКСТІ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА С.В. Мудра	132
СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПІДТРИМКА ДІТЕЙ І МОЛОДІ У СІЛЬСЬКІЙ МІСЦЕВОСТІ, ЯКІ ОПИНИЛИСЯ У СКЛАДНИХ ЖИТТЄВИХ ОБСТАВИНАХ Н.А. Ніколенко, С.О. Кубіцький	137
ІНДИВІДУАЛЬНО-ТИПОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД В ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ В.М. Плющ, О.В. Терещенко	145
РОЗВИТОК ХУДОЖНЬО-ТЕХНІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ УЧНІВ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ Л.В. Сліпчишин	151
ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ А.В. Ткаченко	157
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ У СИСТЕМІ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ А.П. Чичук	162
ХРОНОЛОГІЧНІ МЕЖІ ПІДЛІТКОВОГО ТА ЮНАЦЬКОГО ВІКУ У ЗАХІДНИХ ТА ВІТЧИЗНИХ ПЕРІОДИЗАЦІЯХ РОЗВИТКУ А.В. Шамне, А.В. Бабич	167
ATMOSFERA PANUJĄCA W RODZINIE A FASCYNACJA SERIĄ POWIEŚCI Z CYKLU «50 TWARZY GREYA» -KOMUNIKAT Z BADAŃ Urszula Kempieńska	174
ЕКЗАМЕН ЯК ПІДСУМКОВИЙ ЕТАП ПЕРЕВІРКИ ОТРИМАНИХ ЗНАТЬ УЧНІВ У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ ШКОЛИ Renata Brzezińska, Т.П. Кучай	181
ДІАГНОСТИКА ВИХОВАНOSTІ ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ПРАЦІ У СТУДЕНТІВ АГРАРНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ К.О. Власенко	187
ПРОГРАМА ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ РОБОТИ З ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОГО СТИЛЮ ПОВЕДІНКИ СТУДЕНТІВ АГРАРНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ О.М. Гончарук	195
СТВОРЕННЯ ЯКІСНОГО ІМІДЖУ ДІЛОВОЇ ЛЮДИНИ – ЗАПОРУКА ЇЇ УСПІХУ У МАЙБУТНІЙ ПРОФЕСІЙНІЙ КАР'ЄРІ Л.М. Грень	200
ДИДАКТИЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ САМОСТІЙНОСТІ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ О.М. Кабанкова	207
ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ІНКЛЮЗИВНОМУ КЛАСІ О.С. Казачінер	214
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ У СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ В.В. Карманенко	219
СИСТЕМА ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ОХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА БЕЗПЕКИ Д.П. Кисленко	226
ВИХОВАННЯ ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ПРАЦІ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ Т.П. Кучай	232
КОМПОНЕНТИ І КРИТЕРІЇ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНИХ УМІНЬ І НАВИЧОК У СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ Т.М. Лесіна	236

ПІДГОТОВКА ДО КОМУНІКАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ГАЛУЗИ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН Л.В. Максимчук	241
СУТНІСТЬ І СТРУКТУРА ПОНЯТТЯ «БАТЬКІВСЬКА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ» У СТУДЕНТІВ АГРАРНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ К.В. Нагорна	248
ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН НА ЗАСАДАХ ФАСИЛІТАЦІЇ В.М. Плющ	252
ФЕНОМЕН ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА ДО СЕБЕ Й ОТОЧУЮЧИХ У НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ Т.В. Потапчук	258
ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ АГРАРНОЇ ГАЛУЗИ НА ОСНОВІ СУЧАСНИХ ОНЛАЙН-ПЛАТФОРМ Н.А. Рудницька, М.І. Марків	267
ЦІННІСНЕ СТАВЛЕННЯ ДО ЗДОРОВ'Я В УЧНІВСЬКОЇ ТА СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ І.В. Сопівник	271
КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНОГО СВІТОГЛЯДУ ОСОБИСТОСТІ У СИСТЕМІ ЛОГОТЕРАПЕВТИЧНИХ ПОГЛЯДІВ ВІКТОРА ФРАНКЛА Р.В. Сопівник	278
НООСФЕРНЕ МИСЛЕННЯ ТА ЕКОЛОГІЧНА КУЛЬТУРА СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТІВ ЯК УМОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ Н.О. Терентьева, С.В. Яшник	284
ДОСЛІДЖЕННЯ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ПІДЙОМНО ТРАНСПОРТНІ МАШИНИ» (НА ПРИКЛАДІ НУБІП УКРАЇНИ) В.М. Теслюк, Д.А. Михайловський	290
ИНТЕГРИРОВАННЫЙ ПОДХОД К ИЗУЧЕНИЮ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА ДЛЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ ЦЕЛЕЙ ДЛЯ БУДУЩИХ ИНЖЕНЕРОВ-ТЕХНОЛОГОВ ПИЩЕВОЙ ОТРАСЛИ Г.А. Чередниченко	294
СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ДІТЕЙ І МОЛОДІ В УМОВАХ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ДИТЯЧО-ЮНАЦЬКОЇ СПОРТИВНОЇ ШКОЛИ ДЛЯ ІНВАЛІДІВ Я.М. Черниш, О.В. Наконечна	298
ПІДВИЩЕННЯ УВАГИ ДО РОБОТИ З ОБДАРОВАНИМИ ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В КРАЇНАХ ЄС А.П. Чичук, Stanisław Kunikowski, Renata Brzezińska	303
КРОСКУЛЬТУРНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ Renata Brzezińska, О.А. Біда, І.І. Орос	312
ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ У ПРОЦЕСІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ А.І. Кузьмінський, О.А. Біда, Т.П. Кучай	317
ВИЗНАЧЕННЯ РОЛІ ЗУБНОГО ГІГІЄНІСТА У КЛІНІЦІ ДИТЯЧОЇ СТОМАТОЛОГІЇ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ О.М. Гуменюк	322
АКАДЕМІЧНО-ГРОМАДСЬКЕ НАВЧАННЯ – ВАГОМА СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ У США Гжегож Бжузе, Т.П. Кучай	328
МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ТРЕНІНГУ АКТИВНОСТІ ТА ОСОБИСТІСНОГО ЗРОСТАННЯ ФАХІВЦІВ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН В.І. Мірошніченко	331
ДИДАКТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРОЕКТНО-АНАЛІТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ-ПРИКОРДОННИКІВ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ Р.М. Мішенюк	336
ПОТРЕБА ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ЗДОРОВ'Я У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ О.В. Тимошенко	342

CONTENTS

ANALYSIS OF THE STATE STANDARD FOR INITIAL EDUCATION AND LABOR STUDY PROGRAMS FOR THE PRIMARY SCHOOL V.A. Balakireva	9
MODERN CONCEPT OF USING DISTANCE OPEN COURSE IN CASE OF MASSIVE EDUCATION I.V. Bacurovska	15
FORMING STUDENTS OF PROFESSIONAL COMMUNICATION CULTURE BY INTERACTIVE TECHNIQUES O.A. Bida, I.I. Oros, S. Kunikowski	22
PREPARATION OF MASTERS WITH INTERNATIONAL INFORMATION IN TERMS OF A DIGITAL EDUCATIONAL ENVIRONMENT L.A. Bogush	27
METHODOLOGY OF DIAGNOSTICS OF ADAPTIVE STYLE LEADERSHIP OF STUDENTS OF CULTURAL AND ARTS SCHOOLS A.V. Bortnikova	33
THE STRUCTURE MODEL OF INTEGRATED AND STAGE-ACTIVITY EDUCATIONAL ENVIRONMENT IN RESEARCH PREPARATION OF AGRICULTURAL PROFILE ENGINEERS I.M. Butsyk	40
MAN AND SOCIETY: PECULIARITIES OF SOCIAL WORK WITH DISABLED PEOPLE AND PEOPLE WITH SPECIAL NEEDS I.I. Vakulyk	49
ART AS A MEANS OF TEACHING MORAL VALUES IN PRIMARY SCHOOL CHILDREN N.A. Varivoda	53
FORMATION OF READINESS OF FUTURE COACHES-INSTRUCTORS OF ROWING FOR PROFESSIONAL ACTIVITY IN VARIOUS HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS OF UKRAINE A.M. Dymova, K.V. Dymov, A.V. Dymov	60
CREATION OF ORGANIZATIONAL AND PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR IMPROVING THE PROCESS OF THE EFFECTIVENESS OF FORMING THE VITAL COMPETENCE OF SENIOR SCHOOL STUDENTS IN EXTRACURRICULAR ACTIVITIES V. Dyachuk	68
THEORETICAL AND METHODOLOGICAL PRINCIPLES FOR FUTURE MANAGERS PROFESSIONAL TRAINING IN AGRARIAN MANUFACTURING USING THE LATEST INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES ON THE BASIS OF ADHOCRATIC AND EMPOWERMENT APPROACHES O.V. Klochko	74
FEATURES OF SOCIO-PEDAGOGICAL PREVENTION OF GAMING DISORDER AMONG ADOLESCENTS T. I. Kovalchuk, O.O. Kasatkina	84
COMPONENTS, CRITERIA AND INDICATORS OF THE FUTURE TEACHERS' READINESS TO ORGANIZATION OF INDIVIDUAL WORK OF PRIMARY SCHOOL PUPILS A.O. Kohut	90
MODERNIZATION OF TRAINING OF FUTURE ENGINEERS OF AGRARIAN PRODUCTION: SYSTEM APPROACH A.B. Koshuk	95
CONCEPTUAL FRAMEWORK OF FOREIGN LANGUAGES DIVERSIFICATION IN UKRAINE M. Kryvysh, S. Zahorulko	103
THE CHOICE OF THE PROFESSION «SOCIAL WORKER»: MOTIVATION ASPECT S.O. Kybitskiy	111
PREPARATION OF FUTURE TEACHERS OF FINE ARTS AS A PEDAGOGICAL PROBLEM N.R. Kubrysh, L.I. Oleshko	118
MANAGING QUALITY OF TRAINING PROFESSIONALS IN HIGHER EDUCATION INSTITUTION O.V. Kuchai, T.P. Kuchai	123
IMPLEMENTATION OF THE OLYMPIC MOVEMENT IN EDUCATION OF THE PERSONALITY OF THE FUTURE TEACHER IN HEALTHY ENVIRONMENT OF HIGH SCHOOL O.O. Momot	126
QUALITY OF EDUCATION: THE STRATEGY IN THE CONTEXT OF SOCIETY TRANSFORMATION S.V. Mudra	132

SOCIAL AND PEDAGOGICAL SUPPORT FOR CHILDREN AND YOUTH IN THE AGRICULTURAL LOCATION, WHICH HAS BEEN OPENED IN LIFE LIVING CONDITIONS N.A. Nikolenko, S.O. Kubitskiy	137
INDIVIDUAL TYPOLOGICAL APPROACH IN ORGANIZATION OF STUDENTS' INDIVIDUAL WORK V.M. Pliushch, O. V. Tereshchenko	145
THE DEVELOPMENT OF ARTIFICIAL AND TECHNICAL CREATIVITY BY VOCATIONAL SCHOOLS STUDENTS L.V. Slipchyshyn	151
PREPARATION OF FUTURE TEACHERS OF EDUCATIONAL ARTS BY MEANS OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES A.V.Tkachenko	157
CRITERIA FOR EVALUATION OF EDUCATIONAL ACHIEVEMENTS IN SCHOOL EDUCATION SYSTEM A.P. Chychuk	162
THE TEENAGE AND YOUTH CHRONOLOGICAL LIMITS IN WESTERN AND DOMESTIC PERIODIZATION OF DEVELOPMENT A.V. Shamne, A.V. Babich	167
ATMOSPHERE IN THE FAMILY AND FASCINATION WITH NOVELS FROM THE SERIES "50 SHADES OF GREY" - RESEARCH COMMUNIQUÉ Urszula Kempieńska	174
EXAMINATION AS THE FINAL STAGE OF CHECKING THE STUDENTS OF STUDENTS OF STUDENTS IN THE SCHOOL TRAINING AND SCHOOL PROCESS Renata Brzezińska, T.P. Kuchai	181
DIAGNOSTICS OF THE EDUCATION OF VALUE ATTITUDE TO WORK AMONG STUDENTS OF AGRICULTURAL INSTITUTIONS OF HIGHER EDUCATION K.O. Vlasenko	187
PROGRAM OF EXPERIMENTAL WORK FOR THE FORMATION OF HEALTHCARE SAVING STYLE OF BEHAVIOR OF AGRICULTURAL INSTITUTIONS OF HIGHER EDUCATION STUDENTS O.M. Honcharuk	195
PRODUCING A QUALITY IMAGE OF BUSINESS MAN IS A MORTGAGE OF HER SUCCESS WITH A FUTURE PROFESSIONAL CAREER L.M. Gren	200
DIDACTIC CONDITIONS OF COGNITIVE INDEPENDENCE FORMATION OF STUDENTS OF THE TECHNICAL UNIVERSITY IN THE PROCESS OF FOREIGN LANGUAGE STUDY O.M. Kabankova	207
ORGANIZATION OF EDUCATIONAL PROCESS OF TEACHING FOREIGN LANGUAGES IN INCLUSIVE CLASSROOM O.S. Kazachiner	214
FEATURES OF FORMING LEADER QUALITY IN STUDENTS OF THE ECONOMIC UNIVERSITY V.V. Karmanenko	219
SYSTEM OF FORMING KEY COMPETENCES OF FUTURE PROFESSIONALS OF SECURITY ACTIVITIES AND SAFETY D.P. Kyslenko	226
EDUCATION VALUABLE ATTITUDE TO WORK OF STUDENTS IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS T.P. Kuchai	232
COMPONENTS AND CRITERIA FOR TRAINING OF FUTURE PRESCHOOL TEACHERS TO DEVELOPMENT OF SOCIAL ABILITIES AND SKILLS FOR SENIOR PRESCHOOL CHILDREN T.M. Lesina	236
PREPARATION FOR COMMUNICATIVE ACTIVITY OF FUTURE SPECIALISTS IN THE FIELD OF INTERNATIONAL RELATIONS L.V. Maksymchuk	241
THE ESSENCE AND STRUCTURE OF THE CONCEPTURE "FATHER RESPONSIBILITY" TO STUDENTS OF AGRICULTURAL HIGHER EDUCATION K.V. Nagorna	248
FORMATION OF ENVIRONMENTAL CULTURE OF FUTURE TEACHERS OF NATURAL DISCIPLINES ON THE FACILITATION FACILITIES	

V.M. Pliushch	252
THE PHENOMENON OF THE VALUABLE ATTITUDE OF THE STUDENT'S PERSONALITY TO YOURSELF AND ATTITUDE IN SCIENTIFIC RESEARCHES T.V. Potapchuk	258
SOME ASPECTS OF THE TRAINING OF FUTURE SPECIALISTS IN THE AGRARIAN SECTOR ON THE BASIS OF MODERN ONLINE PLATFORMS N.A. Rudnytska, M.I. Markiv	267
VALUABLE RELATIONSHIP TO HEALTH IN STUDENT AND STUDENT YOUTH I.V. Sopivnyk	271
CONCEPTUAL FOUNDATIONS FOR FORMING A VALUABLE WORLD PEACE INDICATION IN THE LOGOTARAPIC SYSTEM OF VIEWS VICTOR FRANKLA R.W. Sopivnyk	278
NOOSPHERICAL THINKING AND ECOLOGICAL CULTURE OF STUDENTS AS A REQRIMENT OF ONGOING DEVELOPMENT N.O. Terentieva, S.V. Yashnyk	284
RESEARCH OF «LIFTING TRANSPORT MACHINE» DISCIPLINE TRAINING METHOD (IN EXAMPLE OF NUBIP OF UKRAINE) V.M. Teslyuk, D.A. Mikhailovsky	290
INTEGRATED APPROACH TO TEACHING ENGLISH FOR SPECIFIC PURPOSES TO FUTURE FOOD INDUSTRY ENGINEERS AND TECHNOLOGISTS H.A. Cherednichenko	294
SOCIAL AND PEDAGOGICAL REHABILITATION OF CHILDREN AND YOUTH IN THE SPECIALIZED CHILDREN AND YOUTH SPORTS SCHOOL FOR DISABLED PEOPLE Ya. Chernysh, O. Nakonechna	298
IMPROVING ATTENTION TO WORKING WITH GIFTED CHILDREN OF PRIMARY EDUCATION IN EU COUNTRIES A.P. Chychuk, Stanisław Kunikowski, Renata Brzezińska	303
CROSS-CULTURAL PREPARATION FOR FUTURE FACTORS IN GLOBALIZATION CONDITIONS Renata Bzhezhinska, E.A. Bida, I.I. Oros	312
PROFESSIONAL TRAINING THE KINDERGARTEN TEACHER OF PRESCHOOL EDUCATIONAL INSTITUTIONS IN THE PROCEEDING OF PEDAGOGICAL PRACTICE A.I. Kuzminsky, E.A. Bida, T.P. Kuchai	317
DETERMINATION OF THE ROLE OF DENTAL HYGIENISTS IN THE CHILD STOMATOLOGY CLINIC IN THE PROCESS OF FORMATION OF PROFESSIONAL COMPETITIVENESS O.M. Gumenyuk	322
ACADEMIC AND PUBLIC EDUCATION - EVERYDAY PROFESSIONAL PREPARATION FOR STUDENTS IN USA Grzegorz Buzze, T.P. Kuchai	328
METHOD OF TRAINING OF ACTIVITY AND PERSONAL GROWTH OF PROFESSIONALS OF INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS V.I. Miroshnichenko	331
DIDACTIC FEATURES OF FORMATION OF PROJECT-ANALYTICAL COMPETENCY OF FUTURE OFFICERS-BORDERS IN PROFESSIONAL PREPARATION R.M. Mishenyuk	336
THE NEED OF THE HEALTH CULTURE FORMATION FOR FUTURE TEACHERS OF PHYSICAL CULTURE IN THE PROFESSIONAL PREPARATION PROCESS A.V. Timoshenko	342

**ФОРМУВАННЯ У СТУДЕНТІВ КУЛЬТУРИ ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ
ЗАСОБАМИ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

О. А. БІДА – доктор пед. наук, професор,
професор кафедри початкової освіти

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
e-mail: tetyanna@ukr.net

І. І. ОРОС – доктор філософії, ректор

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II
e-mail: ildiko@kmf.uz.ua

S. KUNIKOWSKI – profesor, rector of
Cuiavian University in Włocławek, Poland

e-mail: biurorektora@ksw.wloclawek.pl

Анотація. З'ясована необхідність формування у студентів культури професійного спілкування, зокрема засобами інтерактивних технологій у сьогоденні. Розглянуто інтерактивний компонент професійного спілкування.

Виокремлено типи інтеракцій між людьми в повсякденному житті (ритуальна взаємодія, розважальна взаємодія, спільна цілеспрямована активність, відсутня взаємодія, ігрова взаємодія, міжособистісна взаємодія). Виписано традиційні і специфічні форми та методи навчання.

Усі інтерактивні технології умовно можна поділити на чотири групи, залежно від доцільної для їх використання форми навчальної діяльності (парну (робота суб'єкта з педагогом чи однолітками один на один); фронтальну (викладач навчає одночасно групу суб'єктів); групову або кооперативну (всі суб'єкти навчають один одного); індивідуальну (самотійну роботу суб'єкта)). У ВНЗ майбутні фахівці мають засвоїти знання, набуті вмінь, навичок з основних правил культури професійного спілкування та методів взаємодії й ефективного їх використання.

Розроблено десять заповідей оптимального професійного спілкування, що допомагають легко й красиво виражати свої думки, невимушено й гармонійно вести діалог.

Ключові слова: студенти, культура професійного спілкування, інтерактивні технології, типи інтеракцій, інтерактивний компонент професійного спілкування.

Актуальність (Introduction). Одним із стратегічних напрямів процесу державотворення в Україні на сучасному етапі є реформування системи вищої освіти. Основні завдання щодо її розбудови і докорінного оновлення визначені Законом України «Про освіту», Указом Президента України «Про основні напрями реформування вищої освіти в Україні», національною програмою «Освіта» (Україна XXI століття), іншими документами.

Розбудова системи освіти, її докорінне реформування, мають стати основою відтворення інтелектуального, духовного потенціалу народу, виходу вітчизняної науки, техніки, культури на світовий рівень, національне відродження, становлення державності та демократизації суспільства в Україні. Національна доктрина розвитку освіти (Україна у XXI ст.) визначає головну мету діяльності ВНЗ, яка полягає у створенні умов для підготовки професіонала [1].

Аналіз останніх джерел та публікацій (Analysis of recent researches and publications). Визначенню сутності культури професійного спілкування як філософсь-

кої категорії присвячені роботи В.І. Бакштановського, С.І. Іконнікової, Є.С. Маркаряна, Є.В. Соколова та ін. У дослідженнях В.А. Правоторова, Т.І. Саломатової. У роботах О. Я. Смирнової, Г.Н. Соколової розкрито загальні основи розвитку професійної культури та ін. Комунікативний аспект професійної культури розглянуто науковцями Є.Н. Батраковою, О.Г. Берестенко, Р.Б. Веселівським, В.С. Грехневим, Т.Б. Гриценко, С.В. Зінченко, В.А. Кан-Каліком, А.В. Мудриком, Ю.Г. Сукач та ін.

Мета (Purpose). Метою даної роботи є визначення особливостей формування у студентів культури професійного спілкування засобами інтерактивних технологій.

Методи (Methods). Теоретичні (аналіз філософської, педагогічної, психологічної літератури).

Результати (Results). Інтерактивний компонент професійного спілкування. Інтеракція (лат. *inter* – поміж, періодичність дії, скасування і *actio* - дія, дозвіл) - процес організованих вербальних і невербальних взаємодій, які виникають під час спілкування. Спілкування – це активна взаємодія суб'єктів, що діють один на одного, оцінюють дії, сприймають або не сприймають спрямовані на них думки, оцінки, почуття. Обмінюючись інформацією, кожний з партнерів є активним суб'єктом у процесі спільної діяльності. Якщо один із суб'єктів виявляє пасивність, спілкування не відбувається.

Американський психоаналітик Ерік Берн (1910-1970) виокремив такі типи інтеракцій між людьми в повсякденному житті:

- ритуальна взаємодія, яка не має змістового навантаження, зазвичай обмежується звичними фразами: „Привіт!”, „Як справи?”, „Давай!”, „Бувай!” тощо;

- розважальна взаємодія – передбачає приємне і водночас інформативне проведено часу, такими є розмови на побутові теми: „Як давно не бачилися?”, „Що й почому?”, „А ось раніше...” тощо;

- спільна цілеспрямована активність – діяльність, праця, спрямована на досягнення певних цілей: „Сьогодні ми завершуємо складання звіту. Потрібно ще трохи попрацювати, а потім усім буде наданий додатковий день відпочинку”; „Вам завтра необхідно терміново виїхати у відрядження” тощо;

- відсутня взаємодія – виникає в ситуації, за якої партнери змушені про щось розмовляти, обмінюватися діями, але психологічно один на одного не налаштовані. Між співрозмовниками виникає нетривалий контакт, без попередньої підготовки й необхідності повторення чи продовження;

- ігрова взаємодія – відбувається за суворими правилами, з певним змістом: використовується, щоб досягти мети, удало ввійшовши в роль, відчуті задоволення (вигоду).

Існує кілька класифікацій видів міжособистісної взаємодії. За досягненням мети розрізняють два основних види міжособистісної взаємодії: співробітництво, або кооперацію (досягнення мети одним із суб'єктів сприяє або не заважає реалізації цілей решти суб'єктів), і суперництво, або конкуренцію (досягнення мети одним із суб'єктів ускладнює або взагалі виключає досягнення цілей іншими суб'єктами). Інколи ці види взаємодії позначаються іншими термінами: згода та конфлікт, пристосування та опозиція, асоціація та дисоціація.

В основу іншої класифікації взаємодії покладено кількість суб'єктів. Саме ця класифікація сприяє побудові концепції становлення культури професійного спілкування, особистісному зростанню тих, хто продуктивно спілкується, переходячи від простих видів взаємодії до складніших, до спільної діяльності. Це взаємодія міжгрупова, між особистістю та групою, між особистостями (діада). Залежно від ролей це може бути взаємодія, у якій на групу впливає лідер, просто член групи. Це може бути взаємодія, у якій певна підгрупа її членів (сукупний суб'єкт) впливає на одного з

суб'єктів. Підгрупа разом з лідером може діяти на одного або на кількох членів. Усі члени групи, зокрема й лідер, впливають один на одного й кожен сам на себе.

Культура мовлення виробляє навички регулювання відбору й вживання мовних засобів, у процесі мовного спілкування, допомагає сформуванню свідомого ставлення до їх використання в мовній практиці [2].

У сучасній педагогіці форми та методи викладання поділяються на традиційні й нетрадиційні. Завдання викладачів вищих педагогічних навчальних закладів полягає у виборі таких форм і методів навчання, які дозволили б кожному студенту проявити активність і творчість. Тобто поряд з традиційними формами та методами навчання мають місце специфічні [3]. До них належать: інформаційні (бесіда, бригадне навчання, демонстрація, консультування, лекція, експертиза), операційні (алгоритм, відеоконфронтація, самокритика, "роби так як я", лабораторні вправи), пошукові (аналіз конкретних ситуацій, ділова гра, ділова корзина, дискусія, форум, лабіринт дій, мозкова атака, реакція аудиторії, творчий діалог, проектування тощо), самостійного навчання. Зазначені форми та методи можна застосувати як для засвоєння нового матеріалу, так і для перевірки знань студентів. Вибір форм і методів залежить від мети, змісту та завдань навчального процесу, що спрямований на підготовку студентів до педагогічної діяльності. Сутність інтерактивного навчання, полягає саме в тому, що навчальний процес відбувається за умов постійної активної взаємодії всіх студентів. Усі інтерактивні технології умовно можна поділити на чотири групи, залежно від доцільності для їх використання форми навчальної діяльності:

1. Парну (робота суб'єкта з педагогом чи однолітками один на один).
2. Фронтальну (викладач навчає одночасно групу суб'єктів).
3. Групову або кооперативну (всі суб'єкти навчають один одного).
4. Індивідуальну (самостійну роботу суб'єкта).

Завдяки процесам взаємодії формується нестандартне, нешаблонне мислення. Це зумовлено тим, що навчально-виховний процес становить собою систему педагогічних ситуацій, що безперервно змінюються і викликають необхідність забезпечити відповідне гнучке, інтенсивне, концептуально багате професійне мислення педагога. Формування професійного мислення відбувається значно складніше, ніж оволодіння знаннями, оскільки досить часто студенти не в змозі приймати самостійні рішення, відійти від вивченого зразка, висловлювати незалежні судження у тих чи інших педагогічних ситуаціях, передбачати можливі результати взаємодії з колективом, окремою особистістю [4].

У ВНЗ майбутні фахівці мають засвоїти знання, набути вмінь, навичок з основних правил культури професійного спілкування та методів взаємодії й ефективного їх використання.

Розроблено десять заповідей оптимального професійного спілкування, що допомагають легко й красиво виражати свої думки, невимушено й гармонійно вести діалог:

- висловлюватися правильною мовою, відповідно до загальноприйнятих мовних норм;
- брати до уваги сфери спілкування (колеги, конференції, телестудія і т.п.). Не припустимо в різних сферах говорити одним стилем. Не бути багатослівним. Конкретно формулювати свої пропозиції, роблячи доступною для всіх їхню конструктивність, новизну;
- висловлюватися зрозумілою, барвистою мовою;
- уміти вислухати опонента;
- доказово й чітко виражати свої думки;
- бути стриманим у жестах.

- поважати думку опонента, приєднуючись до думки інших, не повторюватися, бажано мотивувати свою мовну дію;
- утримувати увагу слухача, не зловживати паузами в мові;
- використовувати емоційні засоби дії.

Дотримання цих правил знімає прояв скутості в спілкуванні, налагоджує гармонійні взаємини між людьми, створює привабливий імідж співрозмовнику [2].

Навчаючи і виховуючи студентів, кожен викладач своїм прикладом має стверджувати, що мовна культура кожної людини, і студентів зокрема, має стати їх надійною опорою у вираженні незалежності думки, розвиненості людських почуттів [5].

Висновки і перспективи (Discussion). Для задоволення сучасних вимог роботодавців до спеціалістів необхідний новий підхід до формування у студентів культури професійного спілкування, до особистості нової формації, до творчого, мобільного, конкурентоспроможного, морально зрілого, професійно-культурного професіонала, готового до активної життєдіяльності в умовах сучасних соціокультурних реалій, які складаються ще в процесі навчання. Тому, формування у студентів культури професійного спілкування, зокрема засобами інтерактивних технологій, є конче необхідним у сьогоденні.

Список використаних джерел

1. Національна доктрина розвитку освіти (Україна у XXI ст.): затв. Указом Президента України 17 квітня 2002р. №347 // Київ, Освіта. 2002. №26. С. 2 – 4.
2. Берестенко О.Г. Культура професійного спілкування. Навчальний посібник. Луганськ: Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2013. 300 с.
3. Кучай О. В. Особливості підготовки майбутніх учителів початкових класів засобами мультимедійних технологій // Вісник Черкаського університету. Серія: Педагогічні науки. Випуск № 34(247). 2012. С. 137 – 140.
4. Веселівський Р.Б., Зінченко С.В., Сукач Ю.Г. Формування культури спілкування у процесі професійної підготовки студентів вищих педагогічних навчальних закладів. *Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи*: зб. наук. праць / за ред. С.М. Козяра, Н.Г. Ничкало. Київ-Львів: ЛДУ БЖД, 2015. Вип. 4. Частина 1. С. 131 – 140.
5. Гриценко Т.Б. Культура мовлення студентів у формуванні системи цінностей. Електронний ресурс.
http://www.rusnauka.com/20_AND_2009/Philologia/48889.doc.htm

References

1. Natsionalna doktryna rozvytku osvity (Ukrayina u KHKHI st.) [National Doctrine for the Development of Education (Ukraine in the 21st Century)]: Zatv. Ukazom Prezydenta Ukrayiny 17 kvitnya 2002r. №347. Osvita. 2002. №26. 2-4.
2. Berestenko, O.H. (2013) Kultura profesijnoho spilkuvannya [Culture of professional communication. Tutoria]. Navchalnyy posibnyk. Luhansk : Vyd-vo DZ „LNU imeni Tarasa Shevchenka”, 300.
3. Kuchay, O. V. (2012) Osoblyvosti pidhotovky maybutnikh uchyteliv pochatkovykh klasiv zasobamy multymediynykh tekhnolohiy [Features of the preparation of future teachers of elementary school by means of multimedia technologies] Visnyk Cherkas'koho universytetu. Seriya: Pedahohichni nauky. Vypusk № 34(247). 137-140.
4. Veselivskyy, R.B., Zinchenko S.V., Sukach Y.H. (2015) Formuvannya kultury spilkuvannya u protsesi profesijnoyi pidhotovky studentiv vyshchych pedahohichnykh navchalnykh zakladiv [Formation of the culture of communication in the process of professional training of students of higher pedagogical educational institutions] / *Informatsiyno-komunikatsiyni tekhnolohiyi v suchasniy osviti: dosvid, problemy, perspektyvy*. Kyiv-Lviv: LDU BZHD. Vyp. 4. Chastyna 1. S. 137-140.

5. Hrytsenko, T.B. *Kultura movlennya studentiv u formuvanni systemy tsinnostey* [Culture of Student Broadcasting in the Formation of Values] http://www.rusnauka.com/20_AND_2009/Philologia/48889.doc.htm

ФОРМИРОВАНИЕ У СТУДЕНТОВ КУЛЬТУРЫ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ОБЩЕНИЯ СРЕДСТВАМИ ИНТЕРАКТИВНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ

Е. А. Бида, И. И. Орос, С.Куниковски

Аннотация: *Выявлена необходимость формирования у студентов культуры профессионального общения, в том числе средствами интерактивных технологий в настоящем. Рассмотрен интерактивный компонент профессионального общения.*

Выделены типы интеракций между людьми в повседневной жизни (ритуальная взаимодействие, развлекательная взаимодействие, совместная целенаправленная активность, отсутствует взаимодействие, игровое взаимодействие, межличностное взаимодействие). Выписано традиционные и специфические формы и методы обучения.

Все интерактивные технологии условно можно разделить на четыре группы в зависимости от целесообразной для их использования формы учебной деятельности (парную (работа субъекта с педагогом или сверстниками один на один) фронтальную (преподаватель обучает одновременно группу субъектов) групповую или кооперативную (все субъекты обучают друг друга); индивидуальную (самостоятельную работу субъекта). В вузах будущие специалисты должны усвоить знания, приобрести умений, навыков из основных правил культуры профессионального общения и методов взаимодействия и эффективного их использования.

Разработаны десять заповедей оптимального профессионального общения, помогающие легко и красиво выражать свои мысли, непринужденно и гармонично вести диалог.

Ключевые слова: *студенты, культура профессионального общения, интерактивные технологии, типы интеракций, интерактивный компонент профессионального общения.*

FORMING STUDENTS OF PROFESSIONAL COMMUNICATION CULTURE BY INTERACTIVE TECHNIQUES

O. A. Bida, I. I. Oros, S. Kunikowski

Annotation: *The necessity of formation of professional communication culture among students, in particular means of interactive technologies in the present, is determined. The interactive component of professional communication is considered.*

The types of interactions between people in everyday life are distinguished (ritual interaction, entertaining interaction, joint purposeful activity, lack of interaction, game interaction, interpersonal interaction). Traditional and specific forms and methods of teaching are written.

All interactive technologies can be conditionally divided into four groups, depending on the expedient for their use of the form of educational activity (pair (the work of the subject with the teacher or peers one-on-one), the front (the teacher teaches simultaneously a group of subjects), group or co-operative (all subjects teach each other); individual (independent work of the subject)). Future specialists in higher education institutions must acquire knowledge, skills, skills from the basic rules of the culture of professional communication and methods of interaction and effective use of them.

Ten commandments of optimal professional communication have been developed,

helping to express their thoughts easily and beautifully, to engage in dialogue in a relaxed and harmonious manner.

Key words: *students, culture of professional communication, interactive technologies, types of interactions, interactive component of professional communication.*

УДК 37.378

ЗАРУБІЖНІ КОНЦЕПЦІЇ В КОНТЕКСТІ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ КАР'ЄРИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Л.А. БОГУШ, старший викладач кафедри педагогіки
Міжнародний економіко - гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука
e-mail: milabogush@gmail.com

Анотація. У статті розкрито методологічний потенціал зарубіжних концепцій у контексті дослідження проблеми професійної кар'єри майбутніх фахівців. При цьому враховано, що реальність нашої сучасної дійсності, її соціокультурні підстави істотно відрізняються від соціальної реальності західної Європи, в умовах якої відбувалося формування і розвиток наукових концепцій професійної кар'єри. У статті актуалізовано ті основні зарубіжні концепції, які можна використовувати при дослідженні професійної кар'єри в українському суспільстві.

Ключові слова: *поліваріативна кар'єра, кар'єрний якір, кар'єрна зрілість, професійна кар'єра, евристичний потенціал.*

Актуальність (Introduction). У західному науковому дискурсі професійна кар'єра стає предметом активного вивчення з середини 50-х ХХ століття. До теперішнього часу вже склалися певні підходи до її дослідження, які дозволяють по-різному інтерпретувати поняття «професійна кар'єра», актуалізуючи при цьому окремі його аспекти. У вітчизняних наукових дослідженнях, починаючи з кінця 60-х рр. ХХ століття, вивчали такі соціальні явища, що мають безпосереднє відношення до професійної кар'єри, як вибір професії, трудові переміщення, плинність кадрів, поєднання жінкою соціальних і професійних ролей, але не саму кар'єру, тому що домінувала негативна інтерпретація даного феномена. У 90-х роках ХХ ст. професійна кар'єра актуалізується у вітчизняній науці і відбувається методологічний поворот у її вивченні за рахунок поповнення соціологічного ринку західними дослідницькими теоріями.

На даному етапі у вітчизняних наукових дослідженнях йде пошук методологічних основ дослідження проблеми професійної кар'єри та стратегічного управління нею майбутніми фахівцями з міжнародної інформації. У зв'язку з цим, у сучасному вітчизняному науковому дискурсі активно обговорюється питання про можливість використання методологічного потенціалу зарубіжних концепцій професійної кар'єри при її дослідженні в сучасних умовах української дійсності.

Відповідно до сучасних уявлень про використання західних теорій стосовно до українських реалій, ці теорії не тільки можуть, а й повинні бути використані, оскільки дозволяють в рамках неокласичної моделі наукових досліджень інтерпретувати наукові факти проблеми професійної кар'єри з різних сторін. Але використання західних теорій, які були розроблені на іншому соціокультурному матеріалі, стосовно української соціокультурної специфіки передбачає попередню їх методологічну експертизу, яка по-